Cengiz Özakıncı

Unutturulan Gerçek

Türk-Kürt Soydaşlığı

Bizans İmparatoru Konstantin Porfirogenetos, 948-952 yıllarında "Devlet Yönetimi" (De Thematibus) adlı kitabını yazarken, o günlerde Karadeniz'in kuzeyinden batıya doğru akarak bugünkü Macaristan topraklarına yerleşen yedi Türk boyunun adlarını sayıyordu.

Bugün Macaristan dediğimiz ülkeyi kuran yedi Türk boyundan birinin adı, Porfirogenetos'un bin yıl önce yazdığı bu kitapta, "Kürt Kürmet" olarak geçiyordu. Bizans İmparatoru'nun aralarında "Kürt Kürmet"lerin de bulunduğu bu yedi boyu "Türk" sözcüğüyle nitelemesi, adı "Kürt" olan bu boyun da Türk soyundan olduğunu gösteriyordu. Bin yılı aşkın bir süredir kendilerinin Hun-Türk soyundan geldiğini, atalarının Attila olduğunu söyleyip bununla övünen ve söylencelere dayanan bu tarihlerini Roma, Bizans arşiv belgeleriyle aydınlatmaya çalışan Ma-

172 CONSTANTINI PORPHYROGENITI

τοῖς Τούρκοις ἐδίδαξαν, καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὴν αὐτὴν διάλεκτον ἔχουσιν· ἔχουσι δὲ καὶ τὴν τῶν Τούρκων ἑτέραν γλῶτταν. διὰ δὲ τὸ εἰς τοὺς πολέμους ἰσχυροτέρους καὶ ἀνδριωτέρους διεκινοῦσθαι τῶν ἐκτὸς γενεῶν καὶ προεξάρχειν τοῦ πολέμου προεκρίθησαν πρῶται γενεαί. εἰς δὲ ἐστιν ἄρχων ἐν αὐταῖς, ἤγουν ἐν ταῖς τριαὶ γενεαῖς τῶν Καβάρων, ὅστις καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐστι.

Κεφάλαιον μ'.

περὶ τῶν γενεῶν τῶν Καβάρων καὶ Τούρκων.

Πρώτη ἡ παρὰ τῶν Χαζάρων ἀποσπασθεῖσα αὕτη ἡ προσρηθεῖσα τῶν Καβάρων γενεά, δευτέρα τοῦ Νέκη, τρίτη τοῦ Μεγέρη, τετάρτη τοῦ Κουρτυγερμάτου, πέμπτη τοῦ Ταριάνου, ἕκτη Γενάχ, ἑβδόμη Καρή, ὀγδόη Κασή. καὶ οὕτως ἀλλήλοις συναφθέντες μετὰ τῶν Τούρκων οἱ Κάβαροι εἰς τὴν τῶν Πατζινακιτῶν κατῴκησαν γῆν. μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως προσκληθέντες διεπέρασαν, καὶ τὸν Συμεὼν πολεμήσαντες κατὰ κράτος αὐτὸν ἤττησαν, καὶ ἐξελάσαντες μέχρι τῆς Περισθλάβου διῆλθον ἀποκλείσαντες αὐτὸν εἰς τὸ κάστρον τὸ λεγόμενον Μουνδράγα, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν· τῷ δὲ τότε καιρῷ τὸν Δεούντινα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀρπαδὴ εἶχον ἄρχοντα. μετὰ δὲ τὸ πάλιν τὸν Συμεὼν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων εἰρηνεύσθαι καὶ λαβεῖν ἄδειαν, διεπέμψατο πρὸς τοὺς

11 τοῦ] ᾗ M

cuerunt, habentque etiam hodie eandem dialectum; aliaque item Turcarum lingua utuntur. quia vero fortitudine bellica et strenuitate octo aliis gentibus praestabant iisque in praeilio antecellebant, primum in tribubus locum obtinuerunt; unusque in illis tribus Cabarorum populis princeps est ad hodiernum usque diem.

40. *de Caboris et Turcis.*

Prima a Chazaris avulsa haec Cabarorum gens est, quam dixi, secunda Nece, tertia Megere, quarta Curtugermati, quinta Tariani, sexta Genach, septima Care, octava Case. atque sic connexi inter se Cabari cum Turcis Patzinacitarum terram incoluerunt. postea vero a Leone illo Christi amante ac praeclaro imperatore accersiti transierunt, bellumque Symeoni inferentes victo eo fugatoque Peristhlabum usque pervenerunt, et eum in urbe Mundraga eum includerent, domum redierunt, quo tempore Liautica Arpadae filium principem habebant. postquam autem iterum cum Romanorum imperatore pacem

Porphyrogen'in kürtlerin bir türk boyu olarak gösterildiğikitabının ilgili sayfasının tıpkı basımı ve Latince çevirisi

car bilginler, 1800'lü yıllarda yeniden basımı yapılan Porfirogenetos'un Grekçe elyazması kitabını, söylenceleri doğrulayacak yazılı belge bulmak umuduyla sözcük sözcük taradılar ve aradıkları tarihsel kanıtları fazlasıyla buldular. Macarlar, 905-959 yılları arasında yaşayan Bizans İmparatoru Porfirogenetos'un kitabında, bugün Macaristan dediğimiz ülkenin, 900 yıllarında Karadeniz'in kuzeyinden batıya doğru ilerleyen Hazarlar'ın birinin adı "Kürt Kürmet" olan yedi Türk boyu tarafından kurulmuş olduğunu okuyunca, tarihlerinin en değerli varlığı olarak gördükleri "Kutsal Taç"ın üzerindeki yazılar daha kesin bir anlam kazanmıştı. Biri Katolik Roma, diğeri Ortodoks Bizans tarafından ilk Macar Krallarına armağan edilen, içiçe geçmiş iki parçadan oluşan bu "Kutsal Taç"ın "Latin Tacı" denilen bölümü 1000 yılında Roma'dan, Papa tarafından, Hristiyan olan Macar kralı Stephen'e gönderilmişti. "Kutsal Taç"ın "Bizans Tacı" denilen diğer parçasıysa 1074 yılında Bizans İmparatoru Mihail VII Dukas tarafından değerli taşlar, renkli resimler ve Grekçe yazılarla donatılarak, o tarihte kızı Prenses Synadene ile evli bulunan Macar kralı Geza'ya gönderilmişti. "Bizans Tacı"ndaki kral portrelerinden birinde;"Türklerin yurdu Türkiya'nın kralı geza yazılıydı. [Grek harfleriyle; "ΓΕΩΒΙΤΖΑΣ ΠΙΣΤΟΣ ΚΡΑΛΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ" Latin çevrimyazısıyla: Geovitzas pistós králes Tourkías.]

Macar Ulusal Müzesi'nde korunan "Kutsal Taç" (Solda) ve bu taçta yer alan, üzerinde **"Türkiya'nın Kralı Geza"** yazılı resim (sağda)

Geza'nın krallık dönemi 1074-1077 yılları arasıydı. Bu yıllarda Bizans tahtında İmparator Mihail VII. Dukas oturuyordu. Öyleyse, Geza'yı "Türkiya'nın Kralı" nitemiyle taçlandıran kişi, Bizans İmparatoru VII. Dukas'tan başkası olamazdı. Nitekim, taçın çemberinde, Geza'nın yanısıra, onu resmen "Türkler'in yurdu Türkiya'nın Kralı" olarak tanıyan iki Bizans imparatoru, Porfirogenetos (d:905-ö:959) ve VII. Dukas'ın (d:1050 - ö:1090) üzerinde adları yazılı portreleri vardı.

Bizans İmparatorlarının Hıristiyanlığı benimseyen Macar kralı Geza'yı "Türkler'in yurdu Türkiya'nın Kralı" olarak nitelemesi, bugün Macaristan adıyla bildiğimiz ülkenin 1000 yılı aşkın bir süre önce, birinin adı "Kürt Kürmet" olan yedi Türk boyu tarafından kurulduğunu ve bu ülkenin, o yıllarda Bizans İmparatorluğu tarafından "Tourkia" (Türkler'in yurdu, Türkiya) adıyla anıldığını yadsınamaz biçimde kanıtlıyordu. Demek ki, tarihte adı "Türkiya" olan ilk devlet, 1923'te kurulan ve ilk yıllarda adı "Türkiya Cumhuriyeti" olarak yazılan şimdiki devletimiz değildi. Tarihte adı "Türkiya" olan ilk devlet, bundan 1000 yıl önce, birinin adı "Kürt Kürmet" olan 7 Türk boyu tarafından Balkanlar'da kurulmuştu. Bin yıl önceki "Türkiya", birinin adı Kürt olan 7 Türk boyunun "soydaş"lığına dayanırken; 1923'te kurulan Türkiya, "soydaş"lığa değil, "yurttaş"lığa, yurt kardeşliğine dayanacaktı.

Bizans İmparatoru Porfirogenetos'un Macar Tacı'ndaki resmi(Solda) Bizans İmparatoru VII. Dukas'ın Macar Tacı'ndaki resmi (Sağda)

Üzerinde "Türkler'in yurdu Türkiya'nın kralı Geza'ya" yazılı "Kutsal Taç", Macar Parlamentosu'ndan alınarak, daha çok kişi görebilsin diye Macaristan Ulusal Müzesi'ne yerleştirilmiş; bugün, dileyenin her an görebileceği bir cam korunak içerisinde sergilenmektedir.

Macar bilginler, kendi geçmişleriyle ilgili daha çok bilgiye ulaşabilmek için, 1800'lerde Latince çevirileriyle birlikte tıpkı basımları yapılan Bizans İmparatorluk arşivi elyazmalarını en ince ayrıntısına dek incelediler. Tarihlerini Bizans ve Roma kaynaklarından sağladıkları bilgilerle genişlettiler. Vambery, Thory, Nemeth, Rasony, vb. gibi Macar bilginler, bu yazılı kaynaklardan edindikleri bilgileri, antropolojik, etnolojik, dilbilimsel alan çalışmaları yaparak pekiştiriyorlardı. Macaristan'daki yer adlarının bir toplu dizinini çıkardıklarında, içinde "Türk" ve "Kürt" sözcüklerinin geçtiği pek çok yerleşim adı bulunduğunu gördüler. Anlamı ancak Türk diliyle açıklanabilen çok sayıda köy adı da bulunuyordu bu dizinde. "Kürt" ve "Kürmet" sözcükleri de Macar bilginlere göre Türkçe'ydi ve anlamı "kar küremek"le, "karda yürürken ayakların çıkardığı kart, kurt sesleri"yle ilgiliydi. Çek Bilim adamı Josef Blaşkoviç, Macaristan ve Erdel'de çok sayıda köyün adının "Kürt" olduğunu; "Kürt"ün Türkçe kökenli bir sözcük olup "çığ", "kar yığını" anlamlarına geldiğini yazıyordu. Bütün bu bilimsel bilgiler, Türkler'in "Kürt Kürmet" boyunu kendi Türk atalarından bir boy olarak görüp onlara saygı ve sevgi besleyen Macar Türkologların dilbilimsel, kökbilimsel, antropolojik, etnolojik yapıtlarında kanıtlarıyla birlikte yer alıyordu.

Macaristan'da yapılan kazılarda ortaya çıkan taş yazıtların, 1800'lerin son çeyreğinde, Ortaasya'da Orhon, Yenisey dolaylarında bulunan taş anıtlardaki yazılara çok benzediği ortaya çıkmış, bu yazıtların dilinin Türkçe olduğu anlaşılmıştı. Bu süreçte Macar Türkolog Gyula Nemeth, Ortaasya'da bulunan Elegeşt-I yazıtının bir satırını "Kürt İl Han Alp Urungu" olarak okuyacak; bu bulguyu, Macaristan'ı 950'lerde "Türklerin yurdu, Türkiya" adıyla kuran 7 Türk boyundan "Kürt Kürmet"lerin Ortaasya'dan Balkanlar'a geldiklerinin kanıtı olarak değerlendirecek; yorucu çalışmalarının sonuçlarını, "Yurt Kuran Macarlar" (A Honfoglaló Magyarság Kialakulasa) adıyla kitaplaştıracak ve Kürtler'in bir Türk boyu olduğunu savunacaktı.

Macar bilgin Gy. Nemeth'in "Kürt İl Kan Alp Urungu" olarak okuduğu Yenisey'deki Elegest-I Türk yazıtı

Bu ilginç durum, yalnızca 900'lerde Bizans İmparatorları ve 1800'lerde Macar bilginlerince değil, Ahmet Taner Kışlalı'ya göre, Hollanda doğumlu Sinolog (Uzakdoğu ve Çin dilbilimcisi) Johann Jacob Maria de Groot (d:1854-ö:1921) tarafından da saptanmıştı.

Çin'i, Orta Asya'yı dolaşan, alan çalışmaları yürüten, Yenisey, Orhun dolayında İ.S. 500-700'lerden kalma Türkçe yazıtlar üzerinde çalışan J. J. M. de Groot, Kışlalı'ya göre, bu yazıtlarda geçen yüzlerce Türkçe sözcüğün, Anadoludaki Türkler tarafından unutulmuş fakat Kürtlerce kullanılmakta olduğunu saptamıştı. Örneğin Orhon Yazıtları'nda "amca" anlamında kullanılan "apa" sözcüğü, Anadolu'daki Türk boyları arasında yalnız Kürtlerin dilinde "ape" olarak yaşamaktaydı. Groot, 1800'lerin sonlarında topladığı bu bilgileri 1917 yılında yazmış ve "Die Hunnen der vorchristilichen Zeit" adıyla 1926 yıllarında iki cilt olarak yayımlanmıştı. Kışlalı'ya göre Groot, Kaşgarlı Mahmut'un 1070'lerde yazdığı "Divan-ı Lugat'it Türk"te adını belirtmediği Oğuz boylarından birinin "Kürt" boyu olduğunu savunuyordu. Sonuç olarak, Kürtler, Asyalı bir Türk boyuydu ve Mezopotamya'ya göçtükten sonra dilleri, yoğun ilişkide oldukları Persler'in etkisinde kalarak, çok sayıda Farsça sözcükle dolmuştu. Eğer Karamanoğlu Mehmet Bey, 1200'lü yıllarda "her yerde Türkçe konuşulacak" buyruğunu vermeseydi, Anadolu'daki bütün Türkler'in dili de tıpkı Kürt boyu gibi, içinde çok az Türkçe bulunan bir Farsça'ya dönüşecekti. Nitekim Osmanlı'nın dili de kökü Türkçe iken süreç içerisinde tıpkı Kürt dili gibi, Arapça-Farça sözcüklerle dolmamış mıydı? Bugüne dek Kışlalı'nın Groot'u kaynak göstererek verdiği bu bilgiler üzerinde, bunları alıntılayıp kullanmaktan öte, derinlemesine bir araştırmaya girişen çıkmadı.

Kürt boyunun dilinde Ortaasya Türk yazıtlarında geçen sözcüklerin bulunduğunu saptayan J.J.M. de Groot.

J.J.M. de Groot'un Kürt boyunun dilinde Ortaasya Türk yazıtlarında geçen sözcüklerin bulunduğunu yazdığı İsa Öncesi'de Hunlar adlı kitabı.

Kürtlerin köken olarak Turani, Asyatik bir Türk boyu olduğuna ilişkin kimi bulgular 1800'lerde İngiliz bilginlerince de saptanacaktı. İngiltere'nin Osmanlı Büyükelçisi Sir Stratford Canning, "gayrı resmi görevli"si Sir Austen Henry Layard'ı "bir takım incelemeler" yapmak üzere 1842'de Osmanlı'nın Avrupa'daki topraklarına göndermişti. Bu tarihte Fransız konsolosu Paul Emile Botta, Musul'da, çevresinde Kürt ve Türkmen aşiretlerinin yaşamakta olduğu Koyuncuk'ta arkeolojik kazılar yapıyor; Asurlar'ın Ninova (Nemrud) kentini ortaya çıkarıyor ve kazıda bulduğu pek çok anıtı ve yazıtı Paris'e kaçırmaya başlıyordu. Canning bunu duyar duymaz, Balkanlar'da görevlendirdiği Layard'ı İstanbul'a çağırarak derhal kazı bölgesine gönderecekti. Fransız Konsolos'un küçük bir bölümünü ortaya çıkardığı Ninova'da 1847'ye dek arkeolojik kazılar yürüten Layard, 1848'de İngiltere'ye dönecek ve arkeolojik bulgularını 1848-1849'da "Ninova ve Kalıntıları" (Nineveh and its Remains: with an Account of a Visit to tile Chaldaean Christians of Kurdistan, and the Yezidis, or Devil-worshippers; and an Inquiry into the Manners and Arts of the Ancient Assyrians) adlı iki ciltlik bir kitapta toplayarak yayımlayacaktı. Kazı bölgesindeki Tel Afer yerlilerinin Türkçe konuşan Türkmenlerden oluştuğunu vurgulayan Layard, yıllar sonra 1877'de İngiliz Büyükelçisi olarak İstanbul'a gönderilecekti.

Musul dolayında Ninova Koyuncuk kazılarını yürüten İngiliz diplomat Sir Austen Henry Layard

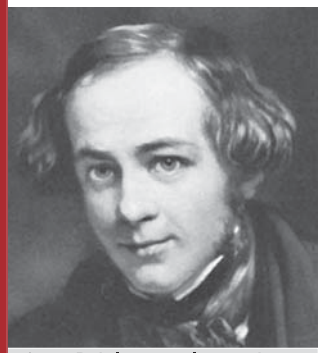

Asur-Babil çiviyazılarını okuyan İngiliz bilim adamı ve diplomat Sir Henry Creswicke Rawlinson

Layard, 1843-1847 arası Musul dolayında Koyuncuk'ta, Ninova kazılarını yürütmekteyken, ortaya çıkardığı çivi yazılı tabletleri sıcağı sıcağına o sırada Bağdat Konsolosluğu'nda görevli bulunan çivi yazıları uzmanı Sir Henry Creswicke Rawlinson'a bildiriyordu. Rawlinson, bu çivi yazılarının kimilerinde aynı metnin üç ayrı dilde yanyana üç sütun olarak dizildiğini saptamıştı. Bu üç dilin biri Pers, biri Sami, diğeri ise Turani, Asyatik kökenli, çünkü bitişimli bir dildi. Rawlinson ve Layard'a göre, 1840'larda Türk, Kürt ve Arap aşiretlerinin yaşadığı Mezopotamya'nın eski uygarlıkları da Pers, Sami ve Turani (Asya Türk kökenli) diller konuşan üç topluluktan oluşuyordu. 1851'de kazıları Layard'ın bıraktığı yerden sürdüren Rawlinson, kazı bulgularını peşpeşe yayımlayacaktı.

İngiliz Kraliyet Akademisi, bu çivi yazılarını aynı anda birbirinden habersiz çalışan başka ülkelerin uzmanlarına ulaştırıyor, bunların okumalarını toplayıp birbiriyle karşılaştırarak doğruluğunu sınadıktan sonra iş doğru okunan yazıtların yorumlanmasına geliyordu. Layard'ın belirtiğine göre, bu yöntemle İngiliz uzman Rawlinson'un okumaları da, yorumlanmadan önce çeşitli ülkelerden uzmanların okumalarıyla doğrulanmış oluyordu. Sonunda, Encyclopedia Britannica'nın Ortadoğu, Mezopotamya, Asur, Babil, Mısır uygarlıklarına ve bölgede yaşayan toplumlara ilişkin maddeleri, uzmanlığı dünyaca kanıtlanan Rawlinson'a yazdırılacaktı.

Bilal N. Şimşir'in 1970'lerde saptadığı üzere, Encyclopedia Britannica'nın 1875'te yayımlanan 9. basımında "Kürdistan" maddesinde, Kürtlerin kökenine ilişkin olarak Rawlinson'un yazdıkları, özetle şöyleydi: Bugüne dek Kürtler'in, Xenophon'un "Onbinlerin Dönüşü" yapıtında sözü edilen "Carduchi"ler olduğu söylenirdi; oysa, son araştırmalar kanıtlamaktadır ki Kürtler, "Carduchi"lerden daha eski [Asur Kralı Tiglatpaser-I yazıtında adları "Kardu", "Gardu", "Guti" olarak geçen, diğer topluluklara eş düzeyde tutulan] Turani, Asya kökenli hanedanın yönettiği, Turani bir boydur.

O güne dek "Carduchi" görüşünü savunan uzmanlar, Rawlinson'un hem çivi yazılı Asur metinlerine hem de Bitlis'li Kürt Emiri Şeref Han'ın 1597 yılında Farsça olarak yazdığı ve kimi nüshaları Ruslar'dan önce İngilizlerce elde edilip okunan "Şerefname"ye dayandırdığı

Layard ve Rawlinson'un yürüttükleri Ninova kazılarından bir görünüm.

"Kürtler'in Turanlı, Asyatik boylardan biri olduğu" saptamasına karşı çıkamamışlardı.

Yalnızca Çarlık Rusyası'ndan V. Minorski (doğ: 1877), bilim onurunu siyasetin buyruğunda ayaklar altına alabilen bütün akademik dalaverecilerin yaptığı gibi, İslam Ansiklopedi'sine yazdığı bir makalede, bu konuyu Rawlinson'la (öl:1895) konuştuklarını ve Rawlinson'un Kürtler'in Turan kökenli oldukları savında yanıldığını kendisine özel olarak söylediğini yazacaktı. Kuşkusuz Rawlinson mezarından kalkıp Minorski'ye "Ben 1895'te İngiltere'de öldüğümde sen 18 yaşında Rusya'da Hukuk öğrencisiydin; yahu biz ne zaman görüştük?" diyecek durumda değildi.

Gerçekte Rawlinson, bulguladığı gerçeğin küçücük bir bölümünü Britannica ansiklopedisinde duyurmuş, asıl büyük gerçeği -İngiltere'nin 1875'lerde d'İsraeli'nin Türk yandaşı çizgisinden ayrılarak Gladstone'un Türk karşıtı çizgisine geçmesi nedeniyle- dile getirmekten kaçınmıştı. Ortadoğu'da İsa'dan binlerce yıl önce Babil, Asur vb. gibi uygarlıklarda kullanılan çivi yazısının Çin yazısından evrildiği, yazıtlarda kullanılan sözcüklerin ağırlıklı olarak Ortaasya'nın bitişimli Turan dillerinden olduğu, Asya dilleri uzmanı Dr. Terrien de Lacouperie'nin 1888 yılında Londra'da yayımlanan "Eski Babil Harfleri ve Bunların Evrildiği Çin Yazısındaki Özgün Biçimleri" (Old Babylonian Characters and Their Chinese Derivates) adlı kitabında yadsınamaz kanıtlarla ortaya konulacaktı. Rudolph Ernst Brünnov'un 1889'da Londra'da yayımladığı "Çiviyazılarının Ses Değerleriyle Bunların Asur-Babil Eşdeğerleri' (Cuneiform ideographs.. with their Assyro-Babylonian equivalents, phonetic values) başlıklı çalışmasında; İsa'dan binlerce yıl önce Ortadoğu'da kurulan uygarlıklara ait bu çivi yazılarının dilimizde bugün dahi yaşayan çok sayıda Türkçe yer ve boy adlarıyla dolu olduğu; Rawlinson'un "Turani" dediği bu sayısız Türkçe yer ve boy adlarından yalnızca birinin Türklerin "Kürt' adlı boyunu oluşturduğu ortaya çıkıyordu. Asur-Babil çiviyazılarında, "Tamu", "Turgumannu" (Türkmen), "Turruki", "Turku", "Karasu", "Kaiaman", "Turuki", "Kumani", "Kabartu" vb. gibi, binlerce yıl sonra, 900 yıllarında Karadeniz'in kuzeyinden Balkanlar'a yayılacak olan Türk boylarının adları bulunduğu gibi; "Kardu" (Kürt) ve "Kurmatu" (Kürmet) adları da yer alıyordu. Böylelikle, Bizans İmparatorluk yazmalarında Asya'dan Balkanlar'a gelip 900'lerde "Türkiya"yı (Macaristan) kuran 7 Türk boyuyla birlikte, bunlardan biri olan "Kürt Kürmet"lerin geçmişi de, Rawlinson'un okuduğu çiviyazılarıyla, binlerce yıl önceye taşınıyordu.

"Türklerle birlikte, Türk boyu Kürt Kürmet"lerin geçmişi, Rawlinson'un okuduğu çiviyazılarıyla binlerce yıl önceye taşınıyordu.

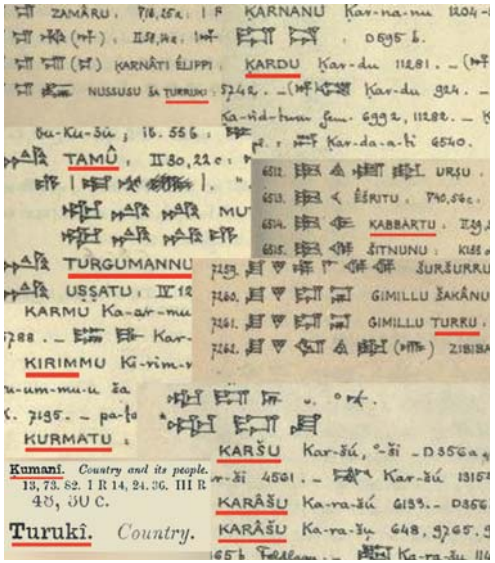

R. E. Brünnov'un "Cuneiform ideographs,.Assyro-Babylonian equivalents,." (1889) kitabının 1. cildinde "Tamu", "Kırım", "Turgumannu", "Turruki", "Turku", "Kabartu", "Kurmatu', 'Karasu"; 2. cildinde "Kardu", "Kurmatu" ve C. Bezolt'un "Kouyunjik Collection of The British Museum" (1899) kitabının 5. cildinde "Kumani", "Turuki" vb. gibi kişi topluluk ve yer adları, Asur-Babil uygarlıklarındaki Türk damgasıyla "Kürt", "Kürmet"lerin daha o tarihlerde Türk boyları arasındaki varlığını göstermektedir.

Rawlinson 1895 yılında ölene dek geçen yirmi yıl içinde, Encyclopedia Britannica iki kez yeniden basılacak, fakat bu basımlarda da Asur-Babil uygarlıklarında Türk damgasını ve Türk-Kürt soydaşlığını belirten Kürdistan maddesi değişmeyecekti. Rawlinson'un ölümünden sonra bu madde Sir Charles William Wilson'un sorumluluğuna girecek, fakat o da Türk-Kürt soydaşlığını vurgulayan Turani, Asyatik köken saptamasını değiştirmeden koruyacaktı.

Asur, Babil, Sümer gibi eski uygarlıkların arkeolojik kazılarla toprak altından toprak üstüne çıkartılması ve bulguları değerlendiren bilginlerin bu uygarlıkların binlerce yıl önce Asya'dan gelen bitişimli bir dil kullanan Turani Asya kökenli topluluklarca kurulduğunu saptamaları, İngiltere Başbakanı Gladstone ve Fransız akademisyen Ernst Renan'ın başını çektiği; "Türklerin uygarlık yıkıcı barbarlar olduğu,Türk yönetimi altında inleyen bütün toplumların Türk egemenliğinden kurtarılması gerektiği" söylemlerine kökten aykırı düşüyordu. Renan, "Histoire du People d'Israel"kitabında: "Toprak altından çıkartılan eski ve yüksek Babil uygarlığını; Türkler, Fin-Ugurlar, Macarlar gibi şimdiye dek yakıp yıkmaktan başka hiç bir beceri göstermemiş ve kendilerine özgü bir uygarlık yaratmamış ırklar nasıl yapmış olabilirler? Eğer bize Samilerden ve Arilerden önceki uygarlıkların en görkemli ve en değerlisini kuranların Türkler, Fin-

Ugurlar, Macarlar olduğu kesin bulgularla kanıtlanırsa, inanırız. Ancak,bu kanıtlar, bunu kabul etmenin doğuracağı korkunç sonuçlar ölçüsünde güçlü olmalıdır.” diyordu.

Ernest Renan (1823-1892)

Tam İngiliz, Fransız ve Ruslar, “Doğu Sorunu” adını verdikleri tasarıyla, Osmanlı-Türk yönetimi altındaki toprakları, Türk yönetiminden ayırmanın gerekçesi olarak Türkleri uygarlık düşmanı göstermekteyken; Rawlinson gibi bilginlerin çıkıp yeryüzünün en eski uygarlıklarının Turani Türklerce kurulmuş olduğunu duyurması, emperyalist politikacılar ve bilimsel gerçekleri siyasetçinin istediği gibi çarpıtmayı iş edinmiş Renan türü akademisyenlerin işine gelmemişti. Bilginlerin saptamalarının, emperyalistlerin yürütmekte oldukları politika doğrultusunda yaydıkları “Türkler uygarlık düşmanı barbarlardır” sloganını geçersiz kılacağından korkuyorlardı.

Bu sırada Sümer kazıları hızlanmış, ilk bulgular Babil ve Asur’dan daha eski olan, dahası bunların oluşumunda büyük bir etkisi olan Sümer uygarlığında da Asya’dan gelen bitişimli dil kullanan Turani boyların belirleyici bir etkisi bulunduğunu gözler önüne sermişti. Anadolu’nun çeşitli yörelerinde yapılan kazılar, bu toprakların günümüzden 9000 yıl önce Asyatik Turani toplulukların yurdu olduğunu gösterecekti.

Batılı arkeologların kazı bulguları, Türklerle soydaş olduğu saptanan Kürtlerin Türklerden bağımsız, Türklerden ayrı bir tarihi bulunmadığını; “Türksüz bir Kürt tarihi”(!) uydurmanın, bölücü emperyalist politikalara uygun, fakat bilimsel gerçeklere aykırı düşeceğini gösteriyordu.

Kürtlerin bir Türk boyu olduğu savı, Türkiye Cumhuriyeti kurulmadan 325 yıl önce, Bitlis Kürt Emiri Şeref Han'ın 1590'larda Fars dilinde yazdığı, Rawlinson'un da kaynaklarından biri olan “Şeref Name”de de karşımıza çıkıyor. Kürtlerin, bir Kürt tarafından yazılmış olarak bilinen bu ilk tarih kitabı, 1669'da Şeref Han'ın torunu ve 1684'te Eğil'li Şem'i tarafından Farsça'dan Osmanlıca'ya çevrilmişti. 1800'lerde Kürtlere “özel” bir ilgi duymaya başlayan

Batı'lı gezgin ve görevliler, bu kitabın onlarca yazma nüshasını alıp ülkelerine götürmüş; Osmanlı'yı etnik ayrışmaya sürüklemek amacıyla kitaptan yararlanmaya çalışmış ve kitap, bu amaçla çeşitli Batı dillerine çevrilmeye başlamıştı. 1828 Rus-İran Savaşı sırasında Erdebil kentini ele geçiren Rus General Suştelen, ünlü Safevi kitaplığını tümüyle Rusya'ya, St. Petersburg'a taşımış; bu kitaplar arasında, “Şeref Name”nin Şeref Han tarafından 1599 tarihinde imzalanmış olduğu savlanan eksiksiz özgün bir elyazması da bulunmuştu. Rus Bilimler Akademisi üyesi V. Veliaminov Zernov, 1860 yılında, bu elyazması özgün metnin tıpkı basımını “Scheref-Nameh ou Histoire des Kourdes, Preince de Bidlis” adıyla gerçekleştirmiş; ardından aynı akademinin üyesi F. Charmoy, 1869-1875 yılları arasında bu Farsça yapıtı Fransızca'ya çevirerek [ve bu arada Türk-Kürt soydaşlığını belirten yerleri özellikle tahrif edip Kürt-Ermeni soydaşlığına dönüştürmek amacıyla araya eklemeler yaparak] “Cheref-Nameh ou Fastes de la Nation Kourde” adıyla 4 cilt olarak yayımlamıştı.

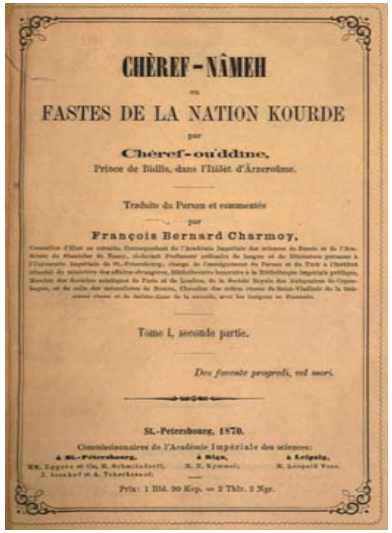

CHÈREF-NÂMEH
ou
FASTES DE LA NATION KOURDE
par
Chèref-ou'ddine,
Prince de Bidlis, dans l'Iléit d'Arzeroûme.

Traduits du Persan et commentés
par
François Bernard Charmoy,

Tome I, seconde partie.

Deo favente progredi, vel mori.

St.-Petersbourg, 1870.

Commissionnaires de l'Académie Impériale des sciences:
à St.-Pétersbourg, à Riga, à Leipzig,

Prix: 1 Rbl. 90 Kop. = 2 Thlr. 2 Ngr.

Şerefname'nin Rus Bilgin F. Charmoy tarafından 1870'lerde yayımlanan Fransızca çevirisinin kapağı.

1800'lerde pek çok Avrupa diline çevrilen ve günümüzde çoğu ayrılıkçının “Kürt Tarihi'nin Başyapıtı” olarak övüp, büyük bir dalavereyle, sanki etnik ayrılıkçı savlara kaynak oluşturuyormuş gibi sundukları bu kitapta Şeref Han, ayrılıkçıların dediklerinin tersine, Kürtlerle Türklerin

Og'oûz-khân (74), qui, à cette époque, était un des plus grands potentats du Turkistân, envoya, de son côté, comme ambassadeurs, à la porte de félicité du maître des deux mondes, du *Séid* (prince) *des hommes et des génies* (pour qui nous offrons à Dieu nos ferventes prières, et à qui nous présentons nos plus respectueux hommages) un des notables du Kourdistân nommé *Boq'dos Ermène* (75), dont l'aspect était hideux, l'extérieur pareil à celui du Démon, le visage laid et le teint basané: ce souverain l'avait chargé d'exprimer à ce prophète la pureté de sa foi et la sincérité de son dévouement. Dès que cet horrible député s'offrit aux bienfaisants regards du meilleur des humains, celui-ci, voyant avec horreur sa physionomie aussi effrayante que rébarbative, demanda quelles étaient les tribus (*q'abiles* قبايل) et les *hordes* عشاير dont il faisait partie. «J'appartiens, répondit-il, à la nation kourde». Fasse le Dieu de vérité (qu'il soit loué et glorifié!), reprit aussitôt Mahomet, que ce peuple n'ait jamais le bonheur de vivre en bonne intelligence; sinon, il finirait par ravager le monde entier».

Şerefname'nin 1870'lerde yayımlanan Fransızca çevirisinde Kürtlerin Türk boyu olduğunu gösteren “Bügdüz” boyuna ilişkin anlatının yer aldığı 31 ve 32. sayfalar

soydaş oldukları savına kanıt oluşturacak kimi bilgiler veriyordu. Kitabının girişinde, Kürtler'in o güne dek ayrı bir devlet kuramamış olmalarının nedenini açıklarken, Peygamber döneminde Türkistan'ın büyük hükümdarlarından Oğuz Han'ın Peygamber'e elçi olarak Kürt büyüklerinden Bügdüz'ü gönderdiğini söyleyen Şeref Han, Peygamber Bügdüz'e "sen hangi kabiledensin" diye sorduğunda, Bügdüz'ün "Kürt boyundanım" dediğini anlatıyordu. (1860, Petersburg, tıpkı basım, sf. 17)

Özgün Farsça metindeki bu ifadeler, 1870'lerde yayımlanan Fransızca çeviride, Rus çevirmen tarafından: ["Bogdoz" sözcüğü Ermenice bir ad olup "Boğos"tur, kastedilen Ermenilerdir] dipnotuyla tahrif edilmişti. (sf. 31, 32., dipnot 75.)

Bitlisli Kürt Emiri Şeref Han'ın, 1590'larda yazdığı Kürt Tarihi'nde, 620-632 yılları arasında Türkistan'da bulunan Oğuz boylarından Bügdüz'ü Kürt olarak nitelemesi, kendisinin Kürtleri Oğuzların bir boyu olarak gördüğünü belgeliyordu. Şeref Han'a göre Kürtlerin ataları Oguzların "Becene" (Peçenek) ve "Butki" (Bügdüz) boylarıydı. "Bügde", ve "Bükte" eski Türk dilinde "hançer" anlamına gelen bir Tükçe sözcüktü. (Divan-ı Lugat'it Türk, c.1, sf. 31) Şeref Han'dan tam 500 yıl önce, Kaşgarlı Mahmud'un Araplara Türkçe öğretmek üzere yazdığı "Divan-ı Lugat'it Türk"te, Oğuz boylarının adları sayılıyor, bu Türk boylarından birinin adı "Bügdüz" olarak geçiyordu. 1305 yılında, Moğol İlhanlı Devleti'nin veziri Reşidüddin'in bir bilginler kuruluyla birlikte yazdığı "Camiü't Tevarih"de, Oğuz boylarının adları damgalarıyla birlikte sıralanıyor ve bu boylardan birinin, ikiyüz yıl sonra 1590'larda Kürt Emiri Şeref Han

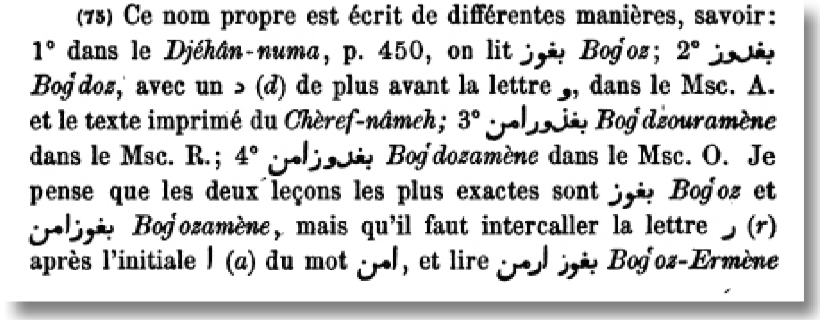
(75) Ce nom propre est écrit de différentes manières, savoir: 1° dans le *Djéhân-numa*, p. 450, on lit بغوز *Bog'oz*; 2° بغدوز *Bog'doz*, avec un د (*d*) de plus avant la lettre و, dans le Msc. A. et le texte imprimé du *Chèref-nâmeh*; 3° بغدورامن *Bog'dzouramène* dans le Msc. R.; 4° بغدوزامن *Bog'dozamène* dans le Msc. O. Je pense que les deux leçons les plus exactes sont بغوز *Bog'oz* et بغوزامن *Bog'ozamène*, mais qu'il faut intercaller la lettre ر (*r*) après l'initiale ا (*a*) du mot امن, et lire بغوز ارمن *Bog'oz-Ermène*

Şerefname'de Oğuzların Kürt boyu olduğu belirtilen Bügdüz'ün, Fransızca çeviride Boğos olarak tahrif edilip Ermeni olarak gösterilen sayfası

tarafından Oğuzların Kürt boyu olarak anılacak olan "Bügdüz" boyu olduğu görülüyordu. Reşidüddin, Oğuz boylarının adlarını verirken, o tarihlerde Oğuzlar tarafından okunmakta olan "Dede Korkut Oğuznameleri"nden yararlanmıştı.

Memlük tarihçi Aybek de 1310 yılında Mısır'da yazdığı "Dürerü't Tican"da, o yıllarda Oğuzlar'ın ellerinde kendi tarihlerini anlatan bir kitap bulunduğunu, bu kitabın elle çoğaltılmış nüshalarının her yerde okunduğunu ve sevilerek dinlendiğini belirterek, bu kitaptan bir alıntı aktarıyordu. Aybek'in aktardığı alıntıdan, 1310'da Oğuzlar arasında çok okunan bu "best seller" kitabın "Dede Korkut Oğuznamesi" olduğu anlaşılıyordu. Kürt Tarihçi Şeref Han'ın Oğuzların Kürt boyu olarak gösterdiği "Bügdüz", Şeref Han'dan 280 yıl önce Oğuzlar'ın "best seller"i olan "Dede Korkut Oğuznamesi"nde Oğuz boylarından birinin adı olarak geçiyordu.

"Türksüz bir Kürt tarihi"(!) uydurmak, bölücü emperyalist politikalara uygun, fakat bilimsel gerçeklere aykırıdır.

Yazıcızade Ali'nin 1423 yılında, yani Şeref Han'dan 175 yıl önce yazdığı "Tevarih'i Al-i Selçuk"ta bir "Oğuzname" bölümü bulunduğunu iki yıl önce öğrendiğimde, bu kitabı her yerde aramış, "henüz günümüz Türkçesine çevrilmediği"(!) gerçeğiyle karşılaştığımda, tarihçilerimiz adına utanç duymuş; bu kitabı Topkapı Müzesi Kütüphanesi'nde (R. 1390-1391 numarasıyla kayıtlı olarak) bulmuş; tüm sayfalarının görüntüsünü CD'ye taratıp Kültür Bakanlığı'na gerekli ödemeyi yaparak tıpkı basımını yayımlama izni de almış; Latin harflerine dönüştürmesi dileğiyle Prof. Dr. Necati Demir'e iletmiş; fakat aynı kitabı çalıştığından haberdar olmadığım Dr. Abdullah Bakır, daha önce başladığı anlaşılan kutlanası çalışmasını bitirip, bu kitabın çevrimyazısını çok değerleri açıklamalarla birlikte 2009 yılında yayımlamıştı. Böylece, Kürt Emiri Şeref Han'ın 1597'de "Oğuzların Kürt boyu" olarak andığı "Bügdüz"ün, 1423 yılında Yazıcızade Ali tarafından yazılmış Oğuzname'de, 24 Oğuz boyu arasında bir Türk boyu olarak yer aldığı gerçeği de ortaya çıkmış oldu.

Kısa süre içinde tıpkı basımını yayımlayacağım bu kitaptan, içlerinde Şeref Han'ın Oğuzlar'ın Kürt boyu olarak bildirdiği Bügdüz'lerin ve "Becene" (Peçenek) lerin de boy damgalarıyla birlikte yer aldığı sayfaları, ilk kez şimdi yayımlıyorum.

1423'den günümüze ilk kez

Yazıcızade Ali'nin Tevarih-i Al-i Selçuk'undan Tıpkıbasım [Topkapı Müzesi. R.1391]

24 Oğuz Boyu Damgası

24 Oğuz boyunun, adları ve boy damgalarıyla birlikte eksiksiz olarak gösterildiği biricik yapıt, ilk Osmanlı tarihçilerinden Yazıcızade Ali'nin 1420'lerde yazdığı "Tevarih'i Al-i Selçuk"tur. Bu yapıtın bugüne dek Türkiye'de ve dünyada eksiksiz bir tıpkıbasımı gerçekleştirilmemiş olan elyazması nüshalarından dördü Topkapı Sarayı Müzesi'nde korunmaktadır.

Bütün Dünya Dergisi, Cengiz Özakıncı'nın eksiksiz tıpkıbasımını bu ay yayımlayacağı bu yapıttan, aralarında Bitlisli Kürt Emiri Şeref Han'ın 1590'larda Farsça yazdığı Şeref-Name'de "Oğuzlar'ın Kürt Boyu" olarak gösterdiği "Bügdüz"lerin bir Türk boyu olarak yer aldığı sayfaların tıpkıbasımını okuyucularıyla paylaşıyor

Kayı, Bayat, Alka Evlü, Kara Evlü

Yazır, Döger, Dodurga, Yaparlu

Avşar, Kızık, Begdilli, Karkın

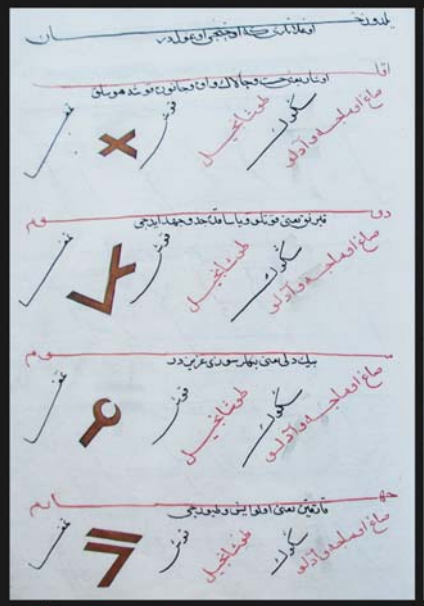

Salur, Eymür, Alayundlu, Üregir

Bayındur, Pencene, Çavundur, Çepni

İskender *(İgdir)*, Bügdüz, Yıva, Kınık

Şeref Han, yazımını 1597'da bitirdiği Şerefname'de, o yıllarda Hısnkeyf yöresinde bulunan 13 aşiretin adlarını da saymıştı: Bunlardan "Aşeti", "Isturki", "Kurdli Kebir", "Kurdli Sagir", "Kiçiki", "Beceneği", "Handağı" gibi aşiret adlarının Türkçe'yle açıklanabilir olduğu görülüyordu. "Aşeti"; Çin kaynaklarında geçen Türklerin iki kolu "Aşina" ve "Aşete"den, ataerkil olan ikincisinin adıydı. "Kiçiki"; Küçük'tü. "Beceneği"; Oğuz boylarından Peçenek'ti. "Handagi"; Han Dağı'ydı. "Isturki"; Issı Türk'tü, Sahip Türk demekti. Nitekim, Kürt Emiri Şeref Han'ın 1597'de Hısnkeyf'te gösterip adlarını saydığı bu aşiretler, Hammer'in 1836'da yayımlanan Osmanlı tarihinde de aynen geçmiş ve Şeref Han'ın Kürt dediği bu aşiretlerin Türk ya da Turanlı oldukları belirtilmişti. Şeref Han'ın adlarını saydığı Hısnkeyf aşiretlerinden "Kurtli" üzerinde biraz durmak gerekir. Orta Asya'da Yenisey dolayında bulunan İslam öncesi döneme ait Elegeşt-I Türk yazıtlarında, yazımızın başında belittiğimiz gibi, 1930'larda Macar Türkolog Gyula Nemeth'in "Kürt il han Alp Urungu" biçiminde okuduğu bir bölüm vardır.

Macarlarca Kürtler'in bir Türk boyu olduğuna kanıt olarak gösterilen bu okuma, ayrılıkçıları çok rahatsız etmiştir. 1995'te Prof. Dr. Talat Tekin, bu yazıtın Hüseyin Namık Orkun tarafından yanlış okunmuş olduğunu öne sürerek, kendisi "körtle han Alp urungu" biçiminde okumuştur. Yazıttaki harflerin dizilişi, Tekin'in "Körtle (=Güzel) Han" olarak okuduğu bu sözlerin, pekala Şeref Han'ın aşiret adı olarak verdiği "Kurtli" biçiminde okunmasına da uygun düşmektedir. Bunun, günümüz Kürt boyunun dilinde yaşayan

Suivant une autre version, le fondateur de cette citadelle se nommait *Keïfa*, fils de Thaloune, et c'est pour cette raison qu'elle est appelée *'Hiszn Keïfa* (Fort de Keïfa). Dieu le sait (613).

Les principales peuplades عشاير et tribus قبايل (*q'abaïl*) de 'Hiszn-Keïf sont au nombre de treize nommées[1]): 1° *Achety*, 2° *Ma'hlêby* (614), 3° *Mihrâny*, 4° *Bedjnéwy* (615), 5° *Cheq'q'âq'y*, 6° *Ustourguy*, 7° *Kourdluā-Kébir* (Grands Kourdlu), 8° *Kourdlui-Szaq'ir* (Petits Kourdlu), 9° *Richân* (616), 10° *Kichiky* (617), 11° *Djilky* (ou *Djilguy*), 12° *Khandaq'y*, 13° *Souhâny Bidiân* (618).

(613) Voyez, au sujet de cette tribu et des suivantes, le paragraphe des *Tribus kourdes de l'Ïdâlèt de Diârbékir* ou *Amide* dans mon *Introduction ethnographique*. Au lieu de مليى *Ma'hlêby* (ou *Mo'hlêby*) on lit مليى *Mo'hallémy* dans le Msc. O (cf. la note 66 de mon *Introduction*). Mr. de Hammer énumère les tribus suivantes dans sa *Geschichte des Osmanischen Reiches*, T. II, p. 680: «Um *Hossnkeif* die kurdischen Stämme: 1) *Aschti*; 2) *die grossen Kurdli*; 3) *die kleinen Kurdli*; 4) *Mehrani*; 5) *Dschanigi*; 6) *Dschesbui*; auch *Dschese* oder *Bochti*?; 7) *Isturegi*; 8) *Schikaki*; 9) *Reschani*; 10) *Nedschburni*, sonst *Turkaschki* oder *Turhani*».

Şerefname'nin 1860'ta Ruslarca yapılan Farsça tıpkı basımının 152. sayfasında yer alan Hısnkeyf aşiret adları, 1870'lerde Ruslarca yapılan Fransızca çevirinin 182. sayfasında.

Şerefname'de verilen Hısnkeyf aşiret adlarının Von Hammer'in Osmanlı Tarihi'nde aynen aktarılarak bunların Türk Turani olduklarına ilişkin olarak, Şerefname'nin adı geçen Fransızca çevirisinin 493. sayfasında yer alan 613. nolu dipnot.

Ortaasya Türk kökenli sözcüklerden "Khorde" ile hem söyleyiş hem anlam benzerliği vardır. Nemeth'in "Kürt il han", Tekin'in "Körtle han" okumasına karşılık, ilk kez burada önerdiğim "Kurtli Han" okuması, yıllardır tartışılan bu soruna çözüm getirebilir umudundayım. Böylece, Kürt Emiri Şeref Han'ın 1597'de Hısnkeyf'te bulunan Türkçe adlı aşiretler arasında gösterdiği "Kebir (Büyük) Kurtli" ve "Sagir (Küçük) Kurtli" aşiretlerinin, geçmişte Yenisey Elegest dolayından birlikte göçerek Hısnkeyf'e gelmiş Türk boylarından olabilecekleri düşünülebilir.

"Türklerde geliştirme yetisi yoktur, yalnızca yıkmayı bilirler. Bu nedenle topraklarını parçalayacak ve Türkleri biz yöneteceğiz!"

Buraya dek aktardığımız, Kürtlerin bir Türk boyu olduğunu savunan kaynakların tümü, Kurtuluş Savaşı'ndan önceki yüzyıllarda yayımlanmıştır ve Şeref Han dışında, bunların tümü yabancı, batılı yazarlardır.

Türk-Kürt soydaşlığı, ilk kez I. Dünya Savaşı yıllarında Emperyalist devletlerin gözüne batacak, 1875'ten sonra İngiliz Başbakanı olan Gladstone'un en yüksek sesle dile getirmeye başladığı Türk karşıtı ırkçı görüşleri benimseyerek Osmanlı'yı parçalamaya davranan Emperyalistler, Osmanlı topraklarında yaşayan bütün diğer ırkları Türk ırkından ayırmayı amaçladıklarını 23 Haziran 1919 günü yayımladıkları bildiriyle açıkça duyuracaklardı: "Türk ulusu, yabancı soyları yönetme yetisinden yoksundur," diyorlardı bildirilerinde; "Tarih boyunca hangi ülke Türklerin eline geçtiyse o ülke maddi ve kültürel geriliğe gömülmüş, hangi ülke Türklerin elinden kurtulduysa o ülke maddi ve kültürel bakımdan yükselmiştir. Türklerde geliştirme yetisi yoktur, yalnızca yıkmayı bilirler. Bu nedenle topraklarını parçalayacak ve Türkleri biz yöneteceğiz!"

Emperyalistlerin I. Dünya Savaşı'nda Türk karşıtı ırkçı amaçlara yöneldiğini, Türk-Kürt soydaşlığını da parçalayacaklarını herkesten önce gören Atatürk, 19 Mayıs 1919'da Anadolu'ya geçer geçmez Türk-Kürt soydaşlığını en yüksek sesle duyurmaya başlayacak ve Kurtuluş Savaşımız, bu özkardeşliğe, soydaşlığa, kandaşlığa dayalı olarak yürütülecekti. Kaynak yayınlarınca "Bütün Eserleri"nde toplanan yazılarında Atatürk, Türk-Kürt soydaşlığını şöyle vurguluyordu:

▶ 28 Mayıs 1919: "Diyarbekir'deki Kürt Kulübü ile Türkler arasında bazı çeşitli muhalefet varmış. Bunun her iki kardeş ırk için ne elim neticelere

sebebiyet vereceğini siz çok iyi takdir edersiniz." (c.2, sf. 336)

16 Haziran 1919: "Kürtleri de bir öz kardeş olarak aguşumuza katıp bütün milleti tek bir nokta etrafında birleştirmek ve bunu dünyaya Müdafaai Hukuku Milliye Cemiyetleri vasıtasıyla göstermek karar ve azmindeyim." (c.2, sf. 391)

16 Haziran 1919: "Cemil Paşazade Kasım Bey'e: Kürtlerin devletten ayrılarak İngilizlerin himayesinde bağımsız Kürdistan kurmaları teorisini doğru bulmam, tasvib etmem. Çünkü bu teori, muhakkak Ermenistan lehine İngilizler tarafından tertip edilmiş bir plandır... Tabii ki bunu reddettim ve edeceğim. Kürtlerle Türkler birbirinden koparılmayı, ayrılmayı kabul etmez özkardeştirler; bugün için vicdani borcumuz, Kürtler, Türkler, bütün İslami unsurlar tek vücut ve tek yürek olarak bağımsızlığımızı savunmak ve vatanın parçalanmasını önlemektir." (c.2, sf. 388)

18 Haziran 1919: "İngiliz himayesinde bağımsız bir Kürdistan kurulması hakkındaki İngiliz propagandası ve bunun taraftarları bertaraf edildi. Kürtler de Türklerle birleşti." (c.2, sf. 394)

24 Haziran 1919: "Kürtler, kayıtsız şartsız; devletten ve Türk kardeşlerinden ayrılmayacaklarını, bu uğurda en son neferlerine varıncaya dek canlarını vermeye hazır olduklarını söylemişlerdir." (c.3, sf.117)

28 Temmuz 1919: "Türk ve Kürt kardeşler, milletin talih ve mukadderatına, birbirinden ayrılmasına, tarih ve varlığımız engel olduğundan, amacımızın gerçekleşmesi için, en büyük bir yetkiyle çalışmak, özellikle bizlere düşen görevlerdir." (c.3, sf. 247)

24 Eylül 1919: "Kürtler ve Türkler arasında bir kardeş savaşına neden olmak için, Kürtleri İngiliz himayesi altında bağımsız bir Kürdistan tasarısına katmak üzere kışkırttılar". (c.4, sf. 109)

15 Eylül 1919: "Türk ve Kürtün birbirinden ayrılmaz iki öz kardeş olarak yaşamakta devam eyleyeceği (…) sarsılmaz bir vücut halinde iç ve dış düşmanlarımıza karşı demirden bir kale halinde kalacağı kuşkusuzdur." (c.4, sf. 39)

15 Eylül 1919: "Siirt'te Garzanlı Aşiret Reisi Cemil Çeto Bey'e: (…) Bütün Kürt kardeşlerimizin … bağlılıklarını ilan eden dostça tezahüratlarınız … şükran duygusu uyandırdı." (c.4, sf. 40)

3 Aralık 1919: "Kürt asil kavminin Türk kardeşleriyle ayrılmaz bir yiğitlik kitlesi oluşturduğu bütün dünyaca bilinmektedir." (c.5, sf.329)

6 Kasım 1919: "Doğu Anadolu'nun soylu bir unsuru olan Kürt kardeşlerimizin … milli harekat ve örgütün en bağlı ve güçlü bir uzvu bulundukları apaçıktır." (c.5 sf.108)

15 Ocak 1920: "Garzan'da Kürdistan Meşayihi İzamından Hazreti Ziyaeddin Efendi Hazariyle Arkadaşlarına: Kürt ile Türk, bu iki öz kardeş, dindaş, elele vererek kutsal birliğini savunmaya kararlıdır." (c.6, sf 149)

15 Ocak 1920: "Eruh, Garzan Aşiretleri Reisi Musa ve Zinya Aşireti reisi Resul Beylere ve Arkadaşlarına: .. Bütün Kürtlerin Türk kardeşleriyle beraber canlarını vermeye hazır bulunduklarına dair hükümete, yabancı temsilciliklere çektiğiniz telgrafı büyük bir kıvançla öğrendik. Fedakar Kürt kardeşlerimizin bu hamiyetli ve dini eserlerine şükran sunarız." (c.6, sf 148)

Yukarıda aktardığımız sözlerinde, Atatürk'ün Kürtleri yalnızca "manevi anlamda kardeş" olarak değil, aynı zamanda Türkler'in soydaşı, ırkdaşı, kandaşı, öz, gerçek kardeşi olarak nitelediği apaçıktır. Üstelik bu, tek yanlı, karşılıksız bir yargı da değildir. 1919-1920'lerde Kürtler de, Türkler'i kendi soydaşları, özkardeşleri, ırkdaşları olarak nitelemişlerdir.

1 Aralık 1919: Siirt sancağından ileri gelen birçok kişi, İçişleri Bakanlığı'na gönderdikleri telgraflarda, Kürtlerle Türklerin etle tırnak gibi birbirinden ayrılmaz bir bütün oluşturduklarını bildiriyorlar. (B.N.-Şimşir, Kürtçülük-I, c1, sf. 365)

23 Aralık 1919: Yenigün gazetesinin başlığı: "Erzurum'dan dikkat çekici bir telgraf: Kürtlerle Türkler birbirinden ayrılmaz" diyor. (a.g.e., sf. 365)

17 Mart 1921: Doğu ve Güneydoğu'dan T.B.M.M'ye gönderilen çok sayıda telgrafta Türklerle Kürtlerin kardeş oldukları, Londra Konferansı'nda Ankara Hükümeti delegelerinin aynı zamanda Kürtleri de temsil ettiği bildiriliyor. Meclis'te okunan İzoli, Aluçlu, Bariçkan, Zeyve, Deyükan aşiretleri reislerinin gönderdiği 17 imzalı bir telgrafta: "T.B.M.M Hükümeti dahilinde Kürtlüğün Türklükten ayrı bir unsur (ayrı bir etnik topluluk, ayrı bir soy) olarak görülmesini hiç bir zaman işitmek istemediğimizi bildirir, başarı dileklerimizle saygılarımızı sunarız." deniyor. (a.g.e., sf. 482)

3 Ekim 1921: Dersim Mebusu Hasan Hayri Bey, TBMM gizli oturumunda yaptığı konuşmada, kendilerini Kürt olarak tanımlayan aşiretlerin gerçekte Türk olduklarını açıklıyor. (Zabıt Cerideleri)

Dersim Mebusu Diyap Ağa, Lozan'da İngilizlerin Kürtler'e ayrı yönetim kurduracakları söylentisine nasıl öfkelendiğini şöyle anlatıyor:

Bir kere de Lozan Konferansı sırasında kürsüye çıktım. Aha bizim memleket ahalisi Kürtmüş, orada bir Kürt Hükümeti kuracaklarmış, bunu duyunca kızdım kürsüye çıkıverdim. Gene sustular: "Lâilaheillâh Muhammedürresull-

âllah" dedim. "Gerek Şafiî, gerek Hambelî, gerek Hanefî hepimizin kıblesi birdir. Meclisimiz, kulübümüz, dinimiz, milletimiz birdir. Biz Kürt değil, biz Türk'üz. Hepiniz Lâilaheillâh demişsiniz. Şimden sonra mı, ayrı bir din, ayrı bir millet olacağız." dedim. Gene el çırptılar, İsmet Paşa ayakta kürsünün yanına gelmiş, sakalımın dibine yaklaşmıştı. O da coştu, o da el vurdu. (Enver Behnan, "İlk Millet Meclisinin Yüz Yaşındaki Mebusu Anlatıyor", Yeni Gün, 27 Temmuz 1931)

Erzincan'dan on ayrı Kürt aşiret lideri, Fransız Yüksek Komiserliğine yolladıkları telgrafta "Türklerin ve Kürtlerin soy ve din itibarıyla kardeş olduklarını" vurgulamış; Türklerden ayrı özerk bir Kürdistan istemediklerini bildirmişlerdi.

Aralık 1921'de Sağlık Bakanı Rıza Nur, Ziya Gökalp'ten Kürtler konusunda toplumbilimsel, budunbilimsel, antropolojik bir çalışma yaparak sonuçlarını bildirmesini isteyecek ve Gökalp, üç ayda bitirdiği 99 sayfalık araştırmasının 4 nüshasından birini Atatürk'e gönderecekti. Yıllar sonra "Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler" başlığıyla yayımlanan bu rapor, Türk-Kürt soydaşlığını, tarih ve kültür birliğini ayrıntılı olarak ortaya koyuyordu. Öyle ki, bu raporun içerdiği gerçekler, ayrılıkçı kuramcılar dahil günümüze dek kimse tarafından yadsınamamış, yerli yabancı akademisyenler tarafından kaynak olarak gösterilmiş; yapılan her yeni araştırma, bu raporun doğruluğunu bir kez daha perçinlemişti.

Kurtuluş Savası yıllarında Türk-Kürt soydaşlığını Büyük Millet Meclisi'nden dünyaya ilan eden Dersim Mebusu Diyap Ağa, Kurtuluş Savaşı yıllarında Atatürk'le birlikte

Emperyalist işgal, uyuyan Türk-Kürt soydaşlık bilincini açığa çıkarmış, bu bilinç 1919-1921 arası henüz Kurtuluş Savaşı'nın sürmekte olduğu bir dönemde doruğa tırmanmıştı. 1922'de Yunan orduları denize dökülmüş, İnönü başkanlığındaki Türk heyeti, Türk-Kürt soydaşlık bilincinin çok yüksek olduğu böyle bir dönemde Lozan Barış görüşmelerine başlamıştı.

Görüşmeler sırasında İngilizler, "Dinsel Azınlık", "Dilsel Azınlık", "Irksal Azınlık" kavramlarını ortaya atarak, Kürtler'in Müslüman olmakla birlikte, Türklerden ayrı bir ırk olduklarını, Türkler'in Turan ırkından, fakat Kürtler'in Hint-Ari ırkından olduklarını, ırklarının ayrı olması nedeniyle Türkler'den ayrı bir siyasal yönetim kurmaya hakları bulunduğunu öne sürmüşlerdi. Bugüne dek çoğu kitapta Türkiye'nin bu öneriyi "Türklerle Kürtler din kardeşidir" diyerek savuşturabildiği yazılıdır. Oysa bu yanlıştır. Türkiye, "Kürtler Türklerden ayrı bir ırktır, öyleyse ayrı yönetim haklarıdır" diyen İngiltere'nin bu önerisini, "Türklerle Kürtler ayrı ırktan değildir, ırkdaştır, soydaştır, kandaştır" diyerek; Atatürk'ün 1919'da Samsun'a çıktığı ilk günden beri, ileride böyle bir dayatmayla karşılaşılacağını öngörerek sürekli gündemde tuttuğu Türk-Kürt soydaşlığına dayanarak reddetmiştir. Daha da ilginci, İsmet İnönü, Kürtler'in Türkler'den ayrı İrani, Hint-Ari ırktan olduklarını öne süren İngilizleri, yine İngilizlerin Britannica ansiklopedisiyle vurarak şöyle demiştir:

Kürt halkının İran kökenli olduğu öne sürülmüştür; oysa, bu iddiayı, Kürtlerin Turan kökenli olduğunu kabul eden Encyclopedia Britannica yalanlamaktadır. Zaten Anadolu'yu tanıyanlar bilirler ki, gerek töre, gerek gelenek ve görenek bakımından, Kürtler hiç bir yönden Türklerden farklı değildirler; ayrı dilleri konuşmakla birlikte, bu iki halk, soy, inanç ve görenek bakımlarından tek bir bütün meydana getirmektedir."

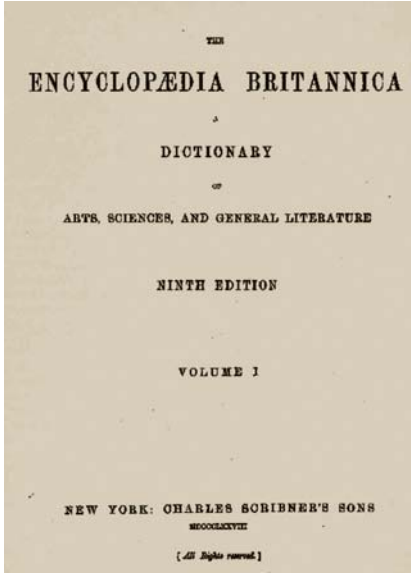

THE

ENCYCLOPÆDIA BRITANNICA

A

DICTIONARY

OF

ARTS, SCIENCES, AND GENERAL LITERATURE

NINTH EDITION

VOLUME I

NEW YORK: CHARLES SCRIBNER'S SONS

MDCCCLXXVIII

[All Rights reserved.]

Kürtlerin Turani bir Türk boyu olduğu saptamasının yer aldığı Encyclopedia Britannica'nın 1875 basımının kapağı.

Usta bir satranç oyuncusu olan İnönü, Kürtlerle Türkleri ırk bakımından ayrı göstererek, ayrı bir Kürt devleti kurulmasına yeltenen İngiltere'yi, kendi Ansiklopedilerinde yer alan ve Kürtleri Türklerle soydaş Turani bir boy olarak tanımlayan Rawlinson tarafından yazılmış Kürdistan maddesini göstererek, tek hamlede "mat" etmiştir.

Satranç ustası İsmet İnönü, ailesi, eşi ve çocuklarıyla birlikte, evinde satranç oynarken.

Atatürk'ün büyük bir öngörüyle 1919'dan başlayarak yüksek sesle vurguladığı Türk-Kürt soydaşlığı, bir yandan Lozan'da, İnönü tarafından İngiliz bölücülüğüne karşı bir silah olarak ustaca kullanılırken, aynı anda Doğu, Güneydoğu ve Musul'dan Lozan'a sayısız telgraf yağdıran Kürtler, Türklerle hem soydaş hem dindaş olduklarını, ayrı devlet istemediklerini en yüksek sesle duyurmuşlardı. Kürt kardeşlerimizin "ayrı devlet de istemeyiz, özerklik de istemeyiz" diyen bu telgraflarının bugüne dek Türk Tarih Kurumu'nca tıpkıbasımları ve çevrimyazılarıyla birlikte topluca yayımlanmamış olması, büyük bir eksikliktir.

Lozan'da İnönü tarafından Encyclopedia Britannica'nın Kürdistan maddesiyle vurulduktan sonra İngilizlerin yapacakları ilk iş, bu ansiklopedinin o maddesini kendi Resmi Tarih Tezleri doğrultusunda değiştirmek olacaktı. 1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulduktan sonra Emperyalistler, Lozan'da Türk-Kürt Soydaşlığı'na mağlup olduklarını hiç unutmayacak ve yoğun bir propagandaya girişerek; Kürtler'e Türklerle soydaş olmadıklarını, Turani değil Hint-Ari ırkından olduklarını, Ermeniler'in de Hint-Ari ırkından olduğunu, Kürtlerle Ermenilerin ırkdaşlıkla birleşip, Türkleri ırksal düşman belleyerek Türkiye'ye karşı savaşmaları gerektiğini şırınga edecekti.

Kısa süre içerisinde Hoybun adıyla bu ırk ayırımcısı emperyalist savlara dayalı gizli bir Kürt-Ermeni örgütü kurulacak; Cumhuriyet döneminde çeşitli adlar altında kurulan bütün ayrılıkçı örgütlerin anası olan bu örgüt, İngiliz, Fransız parasıyla kısa sürede örgütlenip silahlanarak Ağrı İsyanı'nı çıkartacak; Türkiye bir yandan bu isyanı askeri harekatlarla bastırırken, aynı anda Türk-Kürt soydaşlığını vurgulayan bir kitapçık bastırarak bölge halkına dağıtacaktı. 1931 yılında yazar adı belirtilmeksizin "Taşnak-Hoybun" adıyla yayımlanan, Atatürk'ün üslubuyla yazılmış, belki de bizzat Atatürk'ün yazdırdığı bu 75 sayfalık cep kitapçığında, bu örgütün kazanmaya çalıştığı kimi Kürt ileri gelenlerinin, çağırıldıkları gizli toplantılarda, yapılan konuşmalardan; bu örgütün Kürtlerle Ermenileri soydaş gösterip Türklere karşı ırksal bir düşmanlık temelinde birleştirmeyi amaçladığını anlar anlamaz, örgütle ilişkilerini kesip, olan biteni Türk güvenlik güçlerine bildirdikleri açıklanıyor; örgütün ırk ayırımcılığına dayandığı belgelerle ortaya konuyor; örgüt liderlerinden Süreyya Bedirhan'ın 1930 yılında Kahire'de Fransızca olarak Dr. Bletch Chirguh (Bleç Şergo) takma adıyla yayımladığı "La Question Kurde: Ses Origines et ses causes" (Kürt Sorunu: Kökeni ve Nedenleri) başlıklı kitapta savunulan "Kürtlerin Turan ırkından değil Hint-Ari ırkından olduğu" savı çürütülerek;

Bizce Kürtler temamen ırkan bizdendir. 2000 seneden beri Türk yurdunda Türk kaniyle büyümüş bir kütlede artık başka kan aranır mı!? Kürtlerden müstakil bir memleket, bir lisan ve bir medeniyet yaratmak hülyasiyle ortalığı velveleye veren siyaset kuklalarına Türkiye'nin münevver Kürtleri şu cevabı verdiler: "Biz ırk ve nesil itibariyle Türk ve Türkmenleriz. Bizi Türklükten ayırmak isteyenlerin akibeti hüsrandır!" deniyordu.

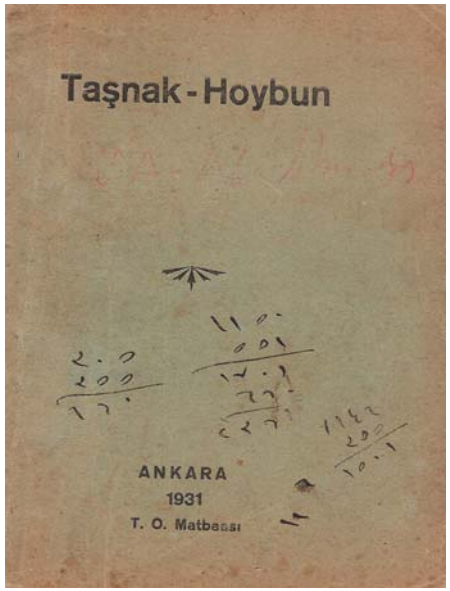

1931 yılında Ankara'da "T. O. Matbaası"nda üzerinde yazar adı belirtilmeksizin çoğaltılan, Atatürk'ün üslubuyla yazılmış, Türk-Kürt ırk ayırımcılığını çürüterek Türk-Kürt soydaşlığını savunan Taşnak-Hoybun kitapçığının kapağı

Yine bu kitapçıkta, emperyalistlerin Hoybun örgütü aracılığıyla aşılamaya ve yaymaya çalıştıkları Türklerle Kürtlerin başka ırklardan olduğu savına karşı, Lozan'da İsmet İnönü'nün İngilizleri kendi silahlarıyla mat ettiği

Encyclopedia Britannica'dan Türk-Kürt soydaşlığını saptayan maddeler aktarılıyor; Kürtlerin Türkiye'de Kürtçe konuşmasının yasak olduğu propagandası çürütülerek, Kürtlerin Türkiye'de diledikleri her yerde Kürtçe konuşabildikleri, yaşamın içinden örneklerle anlatılıyordu.

1930'larda emperyalist kurmaylar, Kürtler hangi ırktan olduklarına inandırılırlarsa o ırkla bir siyasal birliğe yönelir düşüncesiyle ırkçı-bölücü kuramlar üretiyor; bu nedenle Kürt aydınları arasında, Kürtlerin Türklerle soydaş Turan ırkından mı, yoksa Ermenilerle soydaş Hint-Ari ırkından mı oldukları konusu, siyasi tutum belirmekte neredeyse tek ve en önemli ölçüt olarak işlev görüyordu. Osmanlı döneminde uzun yıllar batılı ülkelerde askeri ataşelikler yapmış ve 1930'larda Kürt aydınlarının en bilgilisi olan Mihemet Emin Zeki, işte tam da böyle bir ortamda Kürtlerin kökenine ilişkin "Hulase Tarih Kurd u Kurdistane" (Kısaca Kürt ve Kürdistan Tarihi) adını verdiği Sorani dilinde bir kitap yazmış; 1931 yılında Bağdat'ta Dar-es-Sellam matbaasında basılan bu kitapta Mihemet Emin Zeki, 250 dolayında İngilizce, Fransızca, Almanca bilimsel arkeolojik, tarihsel kaynağa dayanarak Kürtler'in Türklerle aynı soydan Turani olduklarını, şimdi yaşadıkları topraklara Asya'dan geldiklerini savunmuştu.

Hoybun Örgütü'nün yöneticileri, Ağrı İsyanı bastırıldıktan sonra aldıkları bu ağır yenilgiyle sarsılacak ve aralarında patlak veren tartışmalarda, "Kürtler'in ırkı, kökeni" konusunda ikiye ayrılacaklardı.

Örgüt lideri Celadet Ali Bedirhan, "Kürtler'in Hint-Ari ırktan Ermenilerle soydaş olduğunu, dolayısıyla Türklerden ayrı bir devlet kurmaya hakları bulunduğu" görüşünü bir kitapçık olarak 8 Aralık 1933'te Şam'da "Mustafa Kemal'e Açık Mektup" adıyla Arap harfleriyle yayımlayacak ve "Türk-Kürt soydaşlığı"nı savunanlara çok sert bir dille saldıracaktı.

1930'larda Türk-Kürt ırk ayırımcılığı yaparak, Kürt-Ermeni ırkdaşlığının tohumlarını atan, günümüz ayrılıkçılarının kuramcı önderi, Celadet Ali Bedirhan

Hoybun örgütünün Bağdat Şubesi Başkanı Dr. Mehmet Şükrü Sekban ise, Bedirhan'ın tersine, Mihemet Emin Zeki'nin 1931 yılında yayımladığı görüşlerini benimseyerek, Kürtler'in binlerce yıl önce Orta Asya'dan Mezopotamya'ya göçen Turani boylardan olup Türklerle soydaş olduklarını savunan Fransızca bir kitapçık yazacak, 1933 yılında Paris'te Üniversite yayınları tarafından "La Question Kurde - Des Problemes Des Minorites" (Kürt Sorunu - Azınlıklar Meselesi) adıyla yayımlanan bu kitabında Sekban, Kürtlerin Türklerle ırk birliğini savunarak Hoybun örgütünden ayrıldığını ve bundan böyle siyasetle de uğraşmayacağını duyuracaktı.

1930'larda Kürt-Ermeni ırkdaşlığına dayalı Hoybun örgütünden ayrılarak Türk-Kürt soydaşlığını savunan, örgütün o dönemdeki Bağdat şube başkanı, Dr. Mehmet Şükrü Sekban

Dr. M. Şükrü Sekban, bu kitabında özetle şöyle diyordu:

- "Antropolojik olarak saf Türk olan Türkmen ile Kürd'ü ayırdetmek güçtür."
- "Kürtler Orta asya'dan Karakurum ovaları dolayından iki yöne göçetmişlerdir."
- "Bu konuda en yeni ve en ayrıntılı harita 1931 yılında 1. cildi yayımlanan "Kısaca Kürt ve Kürdistan Tarihi" adlı eserin değerli yazarına (Mihemet Emin Zeki Beg'e) aittir."

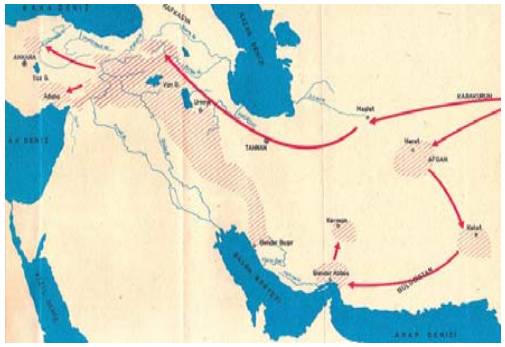

1931'de Mihemed Emin Zeki Beg'in Kürtlerin Turan ırkından olduğunu savunduğu Soranice kitabında yayımlanan, Dr. M. Şükrü Sekban'ın 1933 tarihli kendi kitabında tıpkı basımını verdiği, Kürtlerin Ortaasya'dan göç yollarını gösteren harita

- "Batı'ya doğru yönelen kol, İran körfezindeki Bender-buşir'e ulaşmıştır."
- "Kürt ve Türklerin bir kısmının, tarihin hangi devrinde göç edip Kürdistan'ın doğusuna Lidya sınırına dek geldikleri bilinmemektedir. Tarihin en eski devirlerinde bile Türklerin bu-

günkü Orta Anadolu'da varlığı da Kürtler'in Turani kökenini doğrulamaktadır. Belki de aynı koşullar bu iki kardeş çocukları kavmin son fertlerine kadar göç etmelerini zorunlu kılmıştır."

Türkiye'de Kürtlerin durumu, aynı ırktan olan iki halkın birleşmesidir."

"Mütarekeden (1918 Mondros Mütarekesi'nden) beri Irak'ta, Süleymaniye'de; son sekiz yıldan beri de Irak'ta Kürtçe konuşan sancaklarda, eğitim dili Kürtçe'dir. Kürtçe eğitimden sağlanan sonuçlar ise kesinlikle bir "hiç"tir. Öğretmenlerin, okul kitaplarının, öğretim kadrosunun coşkusuyla desteklenen Hükümet'in iyi niyetininin de tam olduğunu varsayalım; iyi ama, Kürtçe eğitim veren bu okullardan mezun olanlar, okulu bitirdikten sonra ne okuyacaklar? Hiç!.. Bugüne dek okul kitapları dışında ancak on kadar Kürtçe broşür ve kitap yayınlanmıştır. İtiraf edelim ki bu Kürtçe kitap ve broşürler hiç bir pratik değer ifade etmemektedir. Kürtçe eğitimle ilkokuldan mezun olan bu zavallılara, daha sonraları da okunacak eserler sağlama umudu bulunmamaktadır. Bu durumda kültürde ilerleme yok demektir."

"Mütarekeden beri Irak'ta Kürtçe konuşan sancaklarda, eğitim dili Kürtçe'dir. Kürtçe eğitimden sağlanan sonuçlar ise kesinlikle bir "hiç"tir."

"Bugünden başlamak üzere, bir yüzyıllık bir süre içinde, en iyi koşullar altında gelişecek bir Kürt dili bile, kültürlü devletlerin düzeyine ulaşmaya yeterli olmayacaktır."

"Kürt halkı, iyi bir miras olarak hiç bir şey bırakmayan önceki kuşaklar tarafından yönetilmeyi yeğler görünmektedir."

Türkiye'de Latin yazısına dayanan Türk yazısının kabulü, eğitimin en hızlı biçimde gerçekleştirilmesi ve tüm Türkiye'ye yayılmasını sağlayan etkenlerden biri oldu. Gece okullarının açılmasıyla sürdürülen muhteşem kampanya da ülkedeki okuma-yazma bilmeyenlerin sayısını büyük ölçüde azalttı. Bütün bu temel reform ve ulaşılmak istenen amaç, bize eğitimde Kürt dilinin kullanılmasını temelli olarak unutturdu. Kürt halkı da kültürden nasibini alıyordu."

"Namuslu insanlar olarak itiraf edelim ki, bu apaçık olaylar karşısında, bizim Kürtçe eğitim konusundaki inancımız artık iflas etmiştir."

"Devletlerin temelini ancak ırk birliği temin edebilir. Kürtler de Türklerle aynı ırktan olduklarına göre, birleşmekle yeni Türk milletini teşkil edeceklerdir."

Hiç bir kuvvet "kardeş çocukları" olan bu iki halkın birleşmesini engelleyemeyecektir."

"Gerçekte Türk, Kürt birer addan öte bir şey ifade etmezler; bizim ortak aile adımız Turani'dir. Aynı ırktan olma duygusu çok daha parlak bir yaşama götürecektir. Bu iki halkın ikdisadi dayanışma, ırk ve din birliği, ortak kültür gibi çeşitli siyasi ve milli birlik ögelerinden başka, çok güçlü bir etken daha vardır: Bu, Gazi'nin (Atatürk'ün) yüksek kişiliğidir."

"Hiçbir kuvvet kardeş çocukları olan Türklerin ve Kürtlerin birleşmesini engelleyemeyecektir."

"Her sadık insanın yapacağı gibi, derin bir saygı ve hayranlık duygusu içinde, onun büyük eserleri önünde saygıyla eğilirim."

Türkiye Kürtlerini, şöhretli önderleri Mustafa Kemal'in başarıyla çizdiği yola davet ediyor ve bu yolu izlemekle görevlendiriyorum."

"İşte Kürt Sorunu'nun çözümü için bulabileceğimiz en iyi ve en süreğen çözüm budur."

"Ben de, sınırların ötesinde, benden uzak hemşerilerim için, Türkiye'nin güçlü pırıltılı yükselişini izlerken siyasi yaşama veda ediyorum."

1933'e dek 38 yıl boyunca ayrılıkçı Kürt hareketinin önderleri arasında yer alan ve 1930'ların "Pe-Ke-Ke"(!)si olan "Hoybun" örgütünün Bağdat Şube Başkanlığını yapmakta olan Dr. Mehmet Şükrü Sekban'ın Paris'te Fransızca olarak yayımladığı bu kitapta, "devletin temelini ancak ırk birliği temin edebilir" görüşü dışında, gerçeğe ters düşen çok fazla şey bulunmuyordu. Sonuç olarak ayrılıkçı, ırk ayırımcısı Hoybun örgütünde ırk temelinde patlak veren kuramsal ayrışmada, Türk-Kürt soydaşlığını benimseyenler, Türkiye'ye karşı savaşmayı bırakırken, Celadet Ali Bedirhan'ın; "Kürtlerle Türkler ırkdaş değildir, Kürtler Ermeniler gibi Hint-Ari ırkındandırlar, Türklerse Turan ırkındandırlar, Kürtler Ermenilerle birlik olup Türklere karşı savaşmalıdırlar" görüşünü savunanlar, günümüze dek çeşitli adlar altında örgütlenerek Türkiye'yi ırk ayırımıyla parçalamaya çalışmışlardır.

Türk-Kürt soydaşlığı, etnik ayırımcı, ırkçı, Emperyalist işbirlikçisi "Bedirhanist"lerin dediği gibi, "1924'ten sonra Kürtleri yok saymak için uydurulan Te-Ce (!)'nin Resmi Tarih Tezi" olmayıp, yazımızın başında belgelerini

aktardığımız, Cumhuriyet kurulmadan yüzyıllarca önce, daha Atatürk bile doğmamışken, Osmanlı ve Selçuklu öncesine dek uzanan Bizans, Roma imparatorluk arşivleri ve Asur-Babil kazılarını yürüten yabancı bilim adamlarının çalışmalarıyla belgelenmiş; binlerce yıllık tarih boyunca toplumun bilinç altında yer etmiş ve sonunda Kurtuluş Savaşı yıllarında toplumsal bilinç üstüne çıkmış, tarihsel bir gerçekliktir. Kürtlerle Türkler'in başka başka ırklardan olduğu tezi, Türk-Kürt soydaşlığını unutturarak Kürtlerle Türkleri ırk ayırımıyla birbirine düşürmek ve böylece Türkiye'yi parçalamak amacıyla uydurulmuş "Emperyalist Devletlerin Resmi Tarih Tezi"dir.

Kurtuluş Savaşı yıllarında soydaşlık, dindaşlık bağları tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de önemliydi. Fakat kurulan Cumhuriyet, ancak çağcıl yurttaşlığa dayanmakla, hangi soy, din ve mezhepten olursa olsun tüm uyruklarına eşit insan ve yurttaş hakları sağlayarak var kalabilirdi. Atatürk tarafından kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti, 1923-1938 arası dönemde soydaşlık ve dindaşlığı uyrukların alt kimlikleri olarak değerlendirip, toplumu yurt kardeşliği, yurttaşlık üst kimliğinde birleşirmeye yönelmiş; soy, din, mezhep ayırımcılığından hızla uzaklaşarak tüm uyruklarını eşit yurttaşlar sayan çağcıl hukuk devletine doğru evrilmiştir. Kişisoyu, iç ve dış boğazlaşmaları önleyici biricik yolun yurt kardeşliğinde birleşmek olduğunu binlerce yıl boyunca çok acı deneyimlerden geçerek kavrayabilmiştir.

Yurttaşlık kavramının tanımı, yurttaş hak ve ödevlerinin neler olduğu apaçıktır; dünyanın neresine gidilirse gidilsin değişmez. Ortada tanımı belli, tüm uyrukları kucaklayan yurttaşlık kavramı varken, parlamentoyu ırk-soy-döl temsilcilerinden oluşturarak; Türkiye Cumhuriyeti'ni eşit yurttaş temsilinden uzaklaştırıp, "etnik temsil"e dönüştürmeyi amaçlayan etnik ayrılıkçı akımlar, gerilikçidir. Yurttaşlığın ortadan kaldırılması demek olan "etnik temsil"i, sanki yurttaşlığın ta kendisiymiş gibi yurtturmaya çalışarak, uyduruk "anayasal vatandaşlık" kavramı altında savunmak ve bunu terörle dayatmak, son yüzyılın en büyük siyasi dalaveresidir ve Türklerin tarih boyunca karşılaştığı en "ahlaksız teklif" budur.

İki dünya savaşında ve son çeyrek yüzyılda, devletlerin ırka dayandırılması ve toplumların ırklara ayrıştırılmasının kişisoyu için nasıl kanlı sonuçlara yol açtığı unutulabilir mi?

Karl Jaspers der ki: "Unutmak, ihanettir."

Evet: Unutmak da, unutturmak da, ihanettir. •